

Перша кров. Частина 2: роман

Девід Моррелл

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Превір Б.В.

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Кар'єр

1

У цілковитій гармонії, заглиблений у чистоту ідеального безчасся моменту дзену, Рембо махав важкою кувалдою. На вагу не зважав, насолоджуючись натомість аркою, яку випишував молот над його плечем. Вкладаючи всю силу духу в замахи, він що мав сили лупив ним по залізному клину, забитому в чудовий, неймовірно прекрасний (завдяки своєму існуванню) білий камінь. Кожен відкол і щербина на його велетенській поверхні поставав перед його поглядом у збільшеному вигляді. З кожним дзвінким ударом камінь зменшувався, шрапнеллю сиплючи навсібіч уламки, аж доки клин, урешті, впав...

Вивільнився.

Щойно промайнуло в голові це слово, як Рембо напружився, проганяючи його з думок.

Ні.

Похитав головою.

Не можна думати про волю.

Узагалі думати не можна.

«Просто дій».

Одна з багатьох на його чолі, зблиснувши, впала краплинка поту, яка розбилася об клин, мов той камінь — до того. Її іскристі останки нагадали йому про...

Про шрапнель. Ракети з вертольота. Розтяжки. Протипіхотні міни. Гранати. Вибухи в джунглях. Крики солдатів. Кров...

«Не думай».

«Якщо хочеш жити, просто дій».

Забив клина в інший камінь, замахнувся і, повністю віддавшись процесу, вдарив.

Затим ще раз!

«І ще!»

«І...!»

По всьому широкому, глибокому кар'єру розносився той же оглушливий ляскіт металу об метал. Над розпеченими сонцем каменями мерехтіло марево. Чоловіки в подертих робах, мокрих від поту майках з літерою Р на спині, важко дихаючи й заточуючись від втоми, замахувались і опускали кувалди на металеві клини, що кололи каміння.

Але Рембо розумів, що вони не знають секрету. Щовечора вони бурчали, сердилися і нарікали на тяжку долю.

Вони не знають секрету: нічого не важливе. Анічогісінько.

Окрім виживання.

Самого існування.

Навіть біль, і той приносить радість. Головне — спрямувати думки у правильне русло. Відкинувши минуле і майбутнє, цілковито зосередитися на реальності теперішнього, хай би яким боєм воно не було наповнене.

Розслабляючи втомлені м'язи, Рембо кинув погляд на суворих охоронців, котрі пильно стежили за кожнісіньким рухом арештантів — віддалік, озброєні дванадцятикалібровими дробовиками і рушницями з оптичними прицілами.

«Не дай падлюкам розчавити себе».

Інколи, відчуваючи, як у напнутих м'язах віддає дріж від удару по клину, він згадував про насилля, що привело його сюди. Місто. Коп. Так, Тізіл. І чого той сучий син узагалі його чіпав?

З кутка свідомості долинула відповідь: «А ти його нащо?»

«Бо мав право».

«На що?»

«На те, що хочу робити в країні, на війні за яку втратив душу».

«Визнай хоча б, що твій вигляд його насторожив».

«Бо я ночував у лісі, не голився й не стригся. Але ж нікому нічого не зробив. Він не мав причини займати мене».

«Але ти міг би все пояснити. І не заперечуй, що виглядав ти як бродяга, визнай це. Ще й не працював ніде».

«А хто мене візьме на роботу? Кому я потрібен? Мене навчили тільки одного. У В'єтнамі мені довіряли обладнання, яке коштує мільйони. Я літав на гелікоптері. А тут мене навіть паркувальником не беруть. Господи!»

Він спересердя гупнув кувалдою по клину.

«Тіzl. Він мене випихав. А тоді ще й заарештував. Наказав своїм людям поголити мене. Як той чортів північно-в'єтнамський сержант, який ножем залишив мені свій автограф на грудях і спині».

«І ти злетів з катушок».

«Ні. Це був самозахист!»

«Утік із тюрми і влаштував у горах справжнє пекло. Ті копії не мали шансу. Ти розстріляв і підірвав ціле місто. Згадай, що ти з шерифом зробив. А тепер...»

Рембо кивнув, скипаючи. Остаточно розгубивши момент дзену, сліпий від люті, змахнув молотом у бажанні знищити, зруйнувати черговий камінь.

Він сплачував ціну за війну, на якій воював.

«Ага, добре мене навчили. Аж зі штанів вискакували відправити мене туди. Але звідки вони взяли, що я все забуду? Чому не заморочилися й розучили мене всього, що я знаю?»

«Може, бо це неможливо? Може, ти просто не знаєш, як жити?»

«Після шести місяців полону у північних в'єтнамців? Не знаю, як жити? Повір на слово. Після такого жити можеш тільки в пеклі».

«Як ось тут. Замість однієї неволі інша. Тільки тепер — в Америці. На землі відважних, батьківщині вільних».

«Якби ж тільки той коп...»

«Що?»

«Спитав, чи все у мене гаразд».

2

Рембо поклав кувалду й обтер чоло жилявою рукою, хоч у тому не було особливої потреби, адже і лоб, і рука були однаково мокрі від поту. Зиркнув на наглядача неподалік, тоді — на відро з водою, поставлене на виступі кількома метрами вище.

У відповідь на його питальний погляд охоронець легенько кивнув.

Рембо посунув наверх. Там уже стояв худий чорношкірий в'язень. «Занадто худий», — подумав Рембо, дивлячись, як чоловік п'є з кухля, прикованого до відра. На хвилюку вони перетнулися поглядами.

«Чорт, я так довго не протягну», — ніби промовляв бідолаха.

«З такими думками точно не протягнеш», — промовила якась частинка розуму Рембо, та очам він лиш дозволив сказати: «Еге ж, тяжко, не те слово. Але не страшно».

Кивнувши, арештант змороно побрів до свого місця в кар'єрі.

Рембо зачерпнув ківшиком і відпив води, вкритої плівкою з пилюки. Тепла, з металічним присмаком, але у В'єтнамі доводилося пити й гіршу. Плеснув трохи на спину, однак вода зовсім не охолодила.

— Рембо! — покликав деренчливий голос.

Хутко крутнувшись, він побачив двох наглядачів, обличчя яких не було видно за сонцем, що світило сліпуче в них із-за спин.

Він не відповів. Говорити було заборонено. Якщо розтулить рота, отримає прикладом або кийком.

— Пішли, — продеренчав голос. Говорив охоронець ліворуч, показуючи нагору: — Ти вперед.

Зброя в обох була напоготові.

Рембо присилував себе не реагувати.

Але поки виконував наказ, в шлунку війнував холодок від цікавості впереміш із підозрою.

Острах посилювався, коли вартовий позаду прогарчав:

— Так, друже, я й сам не розумію, що коїться, але є наказ привести тебе. Від самого директора. До тебе відвідувач.

3

Його звали Семюель Траутман. Полковник спеціальних сил американської армії. Високий, підтягнутий чоловік з пронирливим лицем, він із гордістю носив зелений берет і парадну форму. З п'ятдесяти років свого життя майже половину провів у війську, де навчився (а пізніше й сам навчав) убивати будь-якою зброєю: від АК-47 до кулькової ручки. Бував у джунглях, пустелях і горах, де на його очах, заляпуючи його кров'ю, розривало на клапті хлопців, що були йому, як сини. Тричі поранений...

Однак все те меркло у порівнянні з тим, що він робив зараз. То все було ніби тренування, коли ж зараз перед ним стояло найскладніше завдання за всю кар'єру.

Кроки його грубих берців дзвінко відлунювали коридором, з обох боків якого тягнулися металеві двері з крихітними загратованими віконцями. Стельові лампи сліпили, через що доводилося постійно мружитися. В ніс йому бив сморід поту, затхлого повітря і дечого ще — чогось глибшого, бентежнішого. Так пахне відчай.

Безнадія.

Охоронець провів його до кінця коридору.

— Тут? — кивнув він на останні двері.

— Краще відійдіть.

Наглядач витягнув пістолет, зняв з кільця на поясі зв'язку ключів і вставив один у замок. Той повернувся зі скрипом.

— Я стоятиму в кутку, стежитиму, аби нічого не трапилось.

— Ні.

Охоронець зітхнув:

— Послухайте, я знаю, мені наказано залишити вас із ним наодинці. Але він не... Скажу так, тут тримають злочинців, а він — особливо небезпечний злочинець. Окрім нього, я несучу відповідальність ще й за вас. А раптом йому заманеться...

— Ні.

Чолов'яга похитав головою:

— Гаразд, тільки не кажіть, що я вас не попереджав. Але коли ви вже так вирішили, візьміть із собою це. — Простягнув пістолет: — Про всяк випадок.

— Не потрібно нічого.

Траутман відійшов від охоронця і відчинив двері. Скрипнувши петлями, вони відкрили темну тісну кімнатку. Охоронець клацнув вимикачем із зовнішнього боку стіни, але нічого не сталося.

— Точно. Варто було б здогадатися.

— Що?

— Це ж наш князь темряви довбаний.

Проігнорувавши його, Траутман ступив усередину, сягнув до лампочки на стелі й покрутив її, поки вона не загорілася.

Огледівся. Бетонна стіна. Пригвинчена до підлоги постіль. В кутку — дірка нужника, навпроти якої віконце з решіткою, в яке, втім, було не виглянути: занадто високо. Та й дивитися там не було на що, крім сусідньої стіни, що застувала сонце.

Траутман обернувся.

У лівому від нього кутку, напруживши м'язи і свердлячи його хижим поглядом, навпочіпки, готовий до кидка, сидів...

Рембо.

«Боже!» — подумав Траутман, одразу пригадавши пантеру в клітці. Днями вона ходила туди-сюди, туди-сюди, доки врешті не заспокоїлась і сіла так само, вичікувально стежачи схожими на темні сонця очима.

Оглядаючи вузьеньку камеру, Траутман зрозумів, що відчував Рембо, коли на нього почали тиснути стіни підвалу поліційного відділку, з якого все почалося.

«Ні, не так, — подумав Траутман. — Усе почалося набагато раніше».

Проте відчув він і дещо інше. Його раптово накрила нудотна хвиля жалю. А, може, скорботи? Печалі? Це буде важче, ніж він очікував.

— Вільно.

Траутман повернувся зачинити двері. Охоронець, перед тим, як закрити засув, брязнувши металом об метал, кинув на нього тривожний погляд.

— Я побуду тут, — промовив він іззовні крізь віконце у дверях.

— Ні, виконуйте наказ, — відповів Траутман. — Ідіть і залиште нас на самоті.

— Доведеться замкнути двері.

— То чого чекаєте?

Проскреготів ключ у замку. Дочекавшись, доки в коридорі стихнуть глухі кроки, Траутман повернувся до Рембо. Той продовжував сидіти нерухомо, попри те, що Траутман показав йому свою спину — подав сигнал, показав жест довіри і заспокоєння.

— Вільно? — цього разу запитав він.

У камері запала жаска тиша.

Поволі, розслаблюючи напружені, як пружини, м'язи, стримуючись від кидка, Рембо підвівся.

Напруга зростала.

— Джоне.

— Полковнику.

Очі Рембо звузилися, обдаючи його пекучим поглядом.

«Він завжди був неговіркий, — подумав Траутман. — Втім, власне, я теж».

— Можна мені присісти?

Не зводячи з нього очей, Рембо, здається, кивнув, хоча сказати: «так!» було важко.

Траутман опустився на постіль. Ковдра на ній була кусюча, матрац — тонкий. Скрипнули пружини.

— То... Це тепер твій дім? — спробував пожартувати він.

Не вийшло.

Рембо ще більше прищурився і похитав головою:

— Там, надворі. У кар'єрі. На свіжому повітрі. Можливо. Дім? Не знаю... Тут. У цих стінах. Тут...

— Джоне, я розумію. Спокійно. Я тут, щоб допомогти. Запевняю, я зробив усе, що міг, аби ти не потрапив у це пекло.

Рембо наїжачився:

— Бувало й гірше.

— Так, бувало...

Траутман уявив собі табір у Північному В'єтнамі, де катували Рембо.

—...бувало ж?

Ніяково опустил очі й помітив під ліжком якийсь предмет.

Потовчена коробка з-під взуття. Це його здивувало. Окрім неї, в цій камері жодних особистих речей не було.

— Можна?

Рембо не відповів.

Сприймаючи це за дозвіл, Траутман вийняв коробку.

Та коли відкрив і побачив, що всередині, йому відібрало мову.

— Це твоє?

— Так.

Сковтнувши, Траутман заходився перебирати вміст коробки.

Зім'яті, вицвілі знімки. Рембо з побратимами із сил спецпризначення — окремо чи й групами. Десь хлопці корчать дурників, десь стоять серйозні. На одних світлинах — у формах, на

інших — без.

Проте одне фото прикувало до себе погляд Траутмана. Молодий, чисто поголений Рембо. Широко усміхнений.

Збентежений, Траутман оглянув занехаяну подобу перед собою — чоловіка, котрий найбільше з усіх його підопічних був йому, як син. Прокашлявшись, промовив якомога більш звичайним тоном:

— Потужна команда. Найкращий випуск.

— Вони всі мертві.

— Але ж ти живий.

— Міг би бути з ними.

Уникаючи погляду Рембо, Траутман знову подивився на коробку. До горла йому підступив клубок.

— Медаль Пошани.

— А, так, велика цяця. Як накинути ще четвертака зверху, то можна купити чашку кави.

— А ще?

Проте легше зовсім не стало.

— Хрест «За видатні заслуги», дві Срібні зірки, чотири Бронзові, чотири в'єтнамські хрести «За мужність» і, — болюче скотнув Траутман, — кілька Пурпурових сердець.

— П'ять. Мені дозволили залишити все це. Хоч сам я ніколи не просив. Мені воно не треба.

— А що тобі треба?

— Що треба? Ну... Не знаю... Після всього цього... Мабуть, мені треба, аби хтось один, не більше, підійшов до мене, потиснув руку і сказав: «Гарна робота, Джоне». І щоб це було щиро, без фальші. Після всього цього...

— Не на тій війні ти захотів стати героєм.

— Нічого я не хотів. І так званим героєм бути не хотів. Я просто робив...

Не дочекавшись, Траутман закінчив за нього:

— Ти робив те, чого тебе навчили.

— Те, що мені наказали. І що я мусив робити, щоб... залишитись у живих. — Махнув на стіни: — Так і живу.

Камера немов стиснулася ще більше. Траутман більше не міг відкладати.

— Джоне, я...

Встав, підступив ближче.

—...Я обіцяв допомогти.

Рембо мовчки подивився на нього.

— Визволити тебе.

Реакції — ніякої.

— Тобі це цікаво?

Мовчанка.

— Припускаю, тобі тут не подобається.

— І що ж потрібно зробити, щоб вийти? Тут хоч зрозуміло, де я. В цих стінах нестерпно, зате в кар'єрі, під сонцем, на свіжому повітрі не так вже й погано. Я б навіть сказав, спокійно.

— Вислухай мене. — Траутман похитав головою. — Ні, не так. Вислухай нас.

— Нас?

— Ходімо.

Траутман постукав у двері:

— Агов, там! Я знаю, що ви все чуєте! Відчиняйте, трясця вашій матері!

4

Немовби на міраж Рембо зачудовано дивився на широкий моріг перед в'язницею. Працювали поливалки, від чого там стояв дух дощу. Дихаючи цим солодким повітрям, супроводжуваний Траутманом, Рембо перетнув горбок і підійшов до огрядного чоловіка у строгому сірому костюмі.

Позаду, тримаючись віддалік, за ними стежили охоронці. Він чув, як клацнули затвори на їхніх рушницях. Кайданки на його руках додатково закріпили.

Підійшли до чоловіка.

— Це Мердок, — представив його Траутман. — Мердоку, а це — Рембо.

Мердок простягнув руку. Рембо ж тільки підняв зап'ястя, показуючи наручники.

Мердок посміхнувся і закурив:

— Так, бачу, що вони з вами зробили. Та все ж, вітаю. Радий знайомству.

Рембо оглянув його обличчя. У тих невловимих рисах, холодному блиску очей і натягнутій посмішці було щось. Стурбований, він зиркнув на Траутмана, тоді — знову на Мердока.

— Ви з нишпорок?

Мердок одразу ж перестав посміхатися. Примружився.

— Мені казали, що ви кмітливий. Усе правильно, я з ЦРУ. Відділ спеціальних операцій.

— Я з вашими не працюю.

— Не такі ми вже й погані, як познайомитися з нами ближче.

— В тому-то й біда. Знаю я ваших. Ще з В'єтнаму. Познайомився у шістдесят восьмому.

ЦРУ вийшло на загін «Зелених беретів» із завданням знищити групу прихильників В'єтконгу в селі неподалік від Сайгона. Після закінчення місії виявилось, що в розвідці помилилися й розстріляні селяни — ніякі не в'єтконгівці, а навпаки. Та розвідуправління почало заперечувати, що давало добро на операцію. Спецпризначенців засудили і кинули у в'язницю в Сайгоні, для депортації в Штати. Це настільки зачепило інших «беретів», що вони вирішили напасти на в'язницю й порятувати побратимів, та коли чутки про підготовку заколоту дійшли до ЦРУ, військово

командування Сайґона вдалося до систематичного применшення заслуг Сил спецпризначень, послаблюючи їхній вплив у Південно-Східній Азії й загрожуючи розпустити загін.

І хоч сам у тій спецоперації Рембо участі не брав, зате знав вояків, які були там, і не мав підстав сумніватися в правдивості їхніх слів.

— Шістдесят восьмий? — перепитав Мердок. — Чесно, це було прикре непорозуміння. Стара історія. Та й ми дещо відійшли від теми. — Його очі похолоднішали. — Справа стосується сьогодення. Якщо полковник вам не казав, мене прислали забрати вас звідси. Думаю, ви теж цього хочете. Хіба що вам більше до вподоби трощити каменюки...

Рембо кинув поглядом за спину Мердоку — на прискалки, що скроплювали траву. Згадав кар'єр, тісну камеру. На підборідді йому забриніли краплини холодного поту, він заціпенів. «Хочеш жити — дій».

— Принаймні, якщо послухаю, гірше не буде.

— Це вже краще. Так тримати. Щодо роботи — то це завдання якраз для вас. Класична операція для спецпризначенця. Швидко змотатися туди й назад. Маєте два дні.

— В армії купа «Зелених беретів», які не сидять у тюрмі. Навіщо вам я?

— Навіщо? Бо ви нам підходите. Принаймні, так каже комп'ютер у Ленглі. Вивів на екран вашу картку за сім секунд. Збіг за рядом факторів: послужний список, знання місцевості...

— Знання місцевості? — спохмурнів Рембо. — Це де?

— Не зараз. Ви ще не погодилися.

— Я не стрибатиму наосліп.

— Може, я помилився? — зиркнув на Траутмана Мердок. — Я думав, ваш хлопець хоче... Так або ні. Вперед або назад... Зараз. Якщо назад — цієї розмови не було. Повернетесь і з нами не

працюватимете. Ми вас не знаємо і на зв'язок не виходили. Чуєте мене?

Так і не зробивши жодної тяги, Мердок викинув сигарету на землю і розтоптав черевиком.

Поливалки цвиркали на фоні.

— Скажіть йому, — звернувся Траутман до Мердока суворим тоном. — Всю відповідальність я беру на себе.

— В'єтнам, — зневажливо скривився Мердок. — Чи то, як кажуть зараз, Соціалістична Республіка В'єтнам.

Рембо напружився. Пригадав сержанта-північнов'єтнамця, чий ніж залишив плетиво шрамів у нього на грудях і спині. Згадав яму, в якій його тримали і куди ворожі солдати зливали на нього помий. Червиві недоїдки? Він їх їв. Екскременти? До них він звик. А шрами? Не було і дня — або ночі — коли б йому не хотілося поквитатися...

Траутман виступив наперед, і Рембо відчув воїнський зв'язок, що їх об'єднує.

— Джоне, розумієш, уся справа в тому, що... Там залишилися наші. В полоні.

— І це стало відомо тільки зараз?

— Своїх ми не покидаємо, — бовкнув Мердок.

Щось тут не так.

А з іншого боку — все так.

Він подивився на Траутмана, відмітивши в його погляді відданість поклику, надію й необхідність перемоги на війні, в якій вони обидва поклали власні душі.

— Гаразд, буде по-вашому. Я згоден.

Вивернувши зап'ястя, Рембо скинув наручники на землю.

Мердок вражено виричався на них.

— Як він це зробив?

Рембо продовжував дивитися на прискалки.

5

Сам у тісній камері, сидючи, схрестивши ноги, на підлозі й кидаючи тінь Будди, Рембо розглядав круглу дірку нужника під собою.

За незамкненими дверима позаду відчував ненастанну присутність нетямкого охоронця.

З релігійною скрупульозністю Рембо відкрив коробку з-під взуття й оглянув свої багатства. Шматочки пам'яті. Сліди давно померлих друзів...

Символи звитяги.

Наглої смерті.

Потягнувшись до п'ятки черевика, мовби фокусом дістав звідти пачечку сірників, яку там ховав. Навіть не дивлячись знав: охоронець за дверима стрепенувся і нервово напружив спину.

«Усе правильно, — подумав Рембо, — варто лише захотіти, і я сплю тут усе. Ручуся, ти тепер гадаєш, що ще в мене тут зникане».

Стискаючи сірники в одній руці, іншою він одна по одній став кидати медалі в нужник.

Почув глухий плюск.

Ще один.

За ним — інший.

І ще.

Сам не розумів, для чого це робить, але воно приносило йому дивне задоволення. До всього, його мучило недобре передчуття того, що чекало попереду. Якщо не повернеться, йому б не хотілося, аби його речі потрапили не в ті руки.

Відкрив сірники, дістав одного і запалив. Фахнула сірка.

Спалив знімки по одному. Один друг. Інший. Охоплені вогнем, світлини летіли в дірку, де гаснули з лунким шипінням.

Нарешті...

Підпалив власне фото.

Бо його мучила тривога, передчуття, яке застерігало, що коли зв'язатися з Мердоком, навіть кар'єр здасться йому кращим за...

Його колишню подобу поглинув вогонь.

Усе ще невдоволений, він спалив навіть коробку.

...

Далі — у повній книжці «Перша кров. Частина 2: роман».

nashaknyga.com.ua